

ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Prövningsnämnden

Norragatan 17, AX-22100 Mariehamn
Tel: +358 18 528 600, Fax: +358 18 528 601
E-post: kansliet@miljohalsoskydd.ax
Hemsida: www.miljohalsoskydd.ax

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer   Diarienummer
ÅMH-Pn 9/09   2008-1392

Beslutsdatum
6.5.2009

Sökanden

Ålands Fiskförädling Ab
Fiskehamnsvägen 10
AX-22710 Föglö

Ärende

Ålands Fiskförädling Ab anhåller om att få flytta och sammanslå fiskodlingsenheten i Karlby, Kökar, och Hässlöfjärden/Degerösund, Föglö, samt två tredjedelar av odlingsenheten i Hastersboda, Föglö, till odlingsenheten vid Klåvskär, Föglö, (se bilaga 2). Ansökan avser därmed miljötillstånd för fortsatt fiskodling vid Klåvskär, Föglö, med en årlig produktion på cirka 480 ton.

Den i ansökan avsedda verksamheten är tillståndspliktig enligt:

- 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd (miljöskyddslagen),
- 6 kap. 16 § punkt a) vattenlag (1996:61) för landskapet Åland (vattenlagen).

Miljötillstånd (MPN-00-137) för fortsatt fiskodling vid Klåvskär, Föglö, har återförvisats från Ålands förvaltningsdomstol (53/2002) och inlets vid Ålands miljöprövningsnämnd 07.11.2003 med ärendenummer MPN-04-46. Ärendet har genom 5 § landskapslag (2007:129) om införande av lagstiftningen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet överförts från Ålands miljöprövningsnämnd till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 01.01.2008.

Ansökan innehåller en i 19 § miljöskyddslagen avsedd begäran om verkställande av beslutet även om det inte vunnit laga kraft.

Beslut

Miljötillstånd

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) beviljar med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen Ålands Fiskförädling Ab miljötillstånd för fortsatt fiskodling vid Klåvskär, Föglö, i enlighet med karta i bilaga 2.

Giltighet

Detta tillstånd gäller till och med 31.12.2015 under förutsättning att tillståndshavaren innehar laglig rätt till det för fiskodlingsverksamheten erforderliga vattenområdet.

Ansökan om förnyat tillstånd ska lämnas till ÅMHM senast 01.07.2015. En förutsättning för att fortsatt tillstånd för fiskodlingsverksamheten ska ges är att bästa tillgängliga teknik används. Till ansökningarna ska fogas en konkret plan för hur verksamheterna ska utvecklas för att minska belastningen på vattenområdet.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen.

Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en miljökonsekvensbedömning.

Verkställighet

Ansökan om verkställighet och inledande av verksamheten innan beslutet vunnit laga kraft har prövats enligt 19 § miljöskyddslagen. ÅMHM anser att alla förutsättningar som ställs i 19 § miljöskyddslagen inte är uppfyllda och beslutar därmed att tillståndsbeslutet inte får verkställas innan det vunnit laga kraft. Verksamhetens eventuella negativa miljöpåverkan ska kunna återställas om verksamheten vid senare prövning befinns otillåtlig, vilket kan vara svårt då fiskodlingen utförs i havet. Myndigheten anser inte heller att avvaktan annars kan antas förorsaka sökanden betydande skada eller olägenhet.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § vattenlagen:

1. Innan utökad fiskodlingsverksamhet inleds vid Klåvskär, ska de odlingsenheter som omstruktureras upphöra på sina nuvarande platser. Omstrukturering och flyttning av odlingsenheterna i Karlby, Hässlöfjärden/Degerösund och Hastersboda får ske i etapper, men ska vara slutförd senast 31.03.2010. Tillståndshavaren ska i samband med omstrukturering och flyttning inkomma med handlingar till ÅMHM, vilka bestyrker odlingsenheternas upphörande.
5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen
2. Den totala mängden foder som årligen används i odlingsverksamheten får högst innehålla 4 700 kg fosfor och 36 000 kg kväve.

Under odlingssäsongen 2009 får odlingsverksamhet fortgå vid odlingsenheterna i Karlby och Hässlöfjärden/Degerösund enligt gällande miljötillstånd. Den totala mängden foder som årligen används vid odlingsenheterna i Karlby och Hässlöfjärden/Degerösund får tillsammans med odlingsenheten vid Klåvskär högst innehålla 4 700 kg fosfor och 36 000 kg kväve.

24 § punkt a) miljöskyddslagen

3. Tillståndshavaren ska sträva till att minska belastningen på vattenområdet som verksamheten ger upphov till och vid den dagliga skötseln noggrant beakta miljöskyddsaspekter. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt samt kontinuerligt sköta och underhålla anläggningarna så att minsta möjliga miljöförorening och störning av närliggande bebyggelse uppstår. Tillståndshavaren ska sträva till att minska foderkoefficienten och använda foder med minsta möjliga fosfor- och kväveinnehåll. 4 kap. 7 § 2 mom. vattenlagen, 4 § miljöskyddslagen

4. Tillståndshavaren ska så långt det är möjligt införskaffa information om fodrets ursprung och framställning för att på så sätt försäkra att det framställts på ett miljömässigt godtagbart sätt.

7 § miljöskyddslagen

5. Tillståndshavaren ska hålla fiskodlingsanläggningarnas konstruktioner och anordningar i sådant skick och förankra dem så att de hålls på den avsedda platsen och inte stör sjötrafiken eller förorsakar det övriga nyttjandet av vattendraget sådan skada som kan undvikas.

För att trygga sjötrafiken i anläggningarnas närhet ska konstruktionerna utmärkas på ett av Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt godkänt sätt.

4 kap. 4 § vattenlagen

6. Kemikalier ska hanteras och användas så att eventuellt spill eller läckage inte kan nå avlopp, luft, mark eller vatten eller på annat sätt förorena miljön eller orsaka olägenhet utöver vad deras faktiska bruk föranleder. Kemikalier som används inom verksamheten ska antecknas i skötseljournal enligt villkor 9.

All personal som kommer i kontakt med kemikalier ska känna till kemikaliernas huvudsakliga egenskaper och hur de ska hantera eventuella olyckor. Svenskspråkiga skyddsinformationsblad för de använda kemikalierna ska finnas lätt tillgängliga. Utrustning för uppsamling av eventuellt spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen.

Vid anläggningen får endast sådana medel och kemikalier användas som är tillåtna enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksföfattningar om kemikalier (1990:32).

Tvätt och färgning av kassar ska ske med minsta möjliga negativa påverkan på miljön och bör i mån av möjlighet helt undvikas.

4-5 §§ och 24 § punkt e) miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen

7. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen om renhållning (1981:3) och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Allt avfall och farligt avfall ska separeras och hanteras med hänsyn till principen om bästa tillgängliga teknik samt förvaras i märkta och för ändamålet avsedda kärl. Avfallet ska återvinnas om det är tekniskt möjligt till en rimlig kostnad. Avfall och farligt avfall får endast lämnas till en av myndigheterna godkänd mottagare för ifrågavarande avfall.

Fodersäckar och ensilageplast får enligt Ålands landskapsregerings beslut (2003:35) inte eldas upp i verksamheten utan måste lämnas hos godkänd mottagare.

All hantering av död fisk ska ske slutet för transport till godkänd anläggning för kompostering eller motsvarande godkänd anläggning enligt krav för behandling av animaliskt kategori III avfall, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Hanteringen ska redovisas i skötseljournal enligt villkor 9.

8a - 8f §§ landskapslag (1998:91) om renhållning

8. Om fisken i anläggningen konstateras eller misstänks ha en smittsam sjukdom som kan överföras från ett djur till ett annat eller en smittsam sjukdom som inte allmänt förekommer, ska sökanden underrätta ÅMHM och landskapsveterinären vid Ålands landskapsregering samt vidta nödvändiga åtgärder.

Om avfall i form av död fisk uppkommer vid bekämpning av sjukdom ska avfallet behandlas i en av myndigheterna godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall med risk för smitta.

4 kap. 4 § vattenlagen

9. För kontroll av verksamhetens miljökonsekvenser ska en skötseljournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:

- foderleverantör samt företagsmärkning
- mängden använt foder och dess innehåll
- de mängder fisk som tillförts odlingen samt bortförts från den
- förekomst av eventuella fisksjukdomar och behandling av dem samt fiskens medicinering och dödlighet
- hantering av död fisk enligt villkor 7
- använda kemikalier, inköp, förbrukning och lagerhållning
- typ och mängd avfall samt avfallets mottagare
- andra nödvändiga uppgifter om verksamheten

Journalen ska bevaras 5 år vid anläggningen och kunna uppvisas vid inspektion eller tillställas myndigheten. ÅMHM ska årligen före utgången av februari tillställas ett årssammandrag på en för detta ändamål uppgjord blankett.

Tillståndshavaren ska på begäran av ÅMHM uppge nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

26 § miljöskyddslagen, 7 § landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslox och lax i havet

10. Tillståndshavaren ska på egen bekostnad låta utföra kontroller av fiskodlingens inverkan på vattendraget, inverkan på fiske och fiskbestånden på ett av myndigheten godkänt sätt. Kontrollerna kan utföras som samkontroll tillsammans med de andra kontrollskyldiga i området enligt det gemensamma miljökontrollprogrammet för fiskodlingarna på Åland. Om tillståndshavaren inte utför kontrollerna inom detta program ska ett förslag till alternativt program lämnas in till ÅMHM inom två månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft.

Om resultaten av observationerna ger anledning därtill kan kontrollprogrammet senare ändras i samråd med ÅMHM eller i enlighet med 26 § 4 mom. miljöskyddslagen.

Resultaten av kontrollerna ska inlämnas till myndigheten och Föglö kommun. Dokument och resultat från kontrollprogrammet ska bevaras vid anläggningarna och kunna uppvisas för tillsynspersonal.

26 § miljöskyddslagen

11. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka anläggningen så att miljötillståndet följs. Personens namn och kontaktuppgifter ska meddelas till ÅMHM. Vid byte av ansvarig person ska uppgifterna uppdateras.

7 § miljöskyddslagen

12. Tillståndshavaren är skyldig att kontrollera, utreda och redovisa verksamhetens miljökonsekvenser vid avslutande av verksamhet. Meddelande om avveckling ska göras till ÅMHM, som kan besluta om sådana undersökningar, åtgärder och försiktighetsmått som krävs vid avveckling av verksamheten.

24 § punkt d) miljöskyddslagen

Beslutsmotiveringar

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) konstaterar, efter att ha prövat förutsättningarna för tillstånd, att verksamheten med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren är förenlig med miljöskyddslagen och den lagstiftning som nämns i 10 § i samma lag. Vid avgörandet har myndigheten även beaktat förutsättningarna som gäller för verksamhetsutövaren enligt 7 § miljöskyddslagen. De villkor och föreskrifter som fastställts i beslutet har utformats så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig enligt 4 § miljöskyddslagen.

Ålands Fiskförädling Ab (ÅF) anhåller om tillstånd att flytta och sammanslå odlingsenheten i Karlby, Kökar, samt odlingsenheterna i Hässlöfjärden/Degerösund och två tredjedelar av Hastersboda i Föglö till odlingsenheten vid Klåvskär, Föglö. Alla berörda fiskodlingar ägs och bedrivs av ÅF.

Enligt 5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen får ny eller ändrad verksamhet komma till stånd i vattenområdet endast om det visas att åtgärden eller verksamheten inte kan bidra till ökad övergödning i området eller att förbättringsoverskott utnyttjas.

Omstruktureringar och flyttningar av fiskodlingsenheter är därmed möjligt utan att förbättringsoverskott utnyttjas så länge den totala belastningen av övergödande ämnen inte ökar inom det berörda vattenområdet. De berörda fiskodlingsenheterna ligger inom samma vattenområde, Sydöstra saltsjöområdet, enligt landskapsförordning (2007:58) om ändring av vattenförordningen för landskapet Åland. Därmed ges möjlighet till flytt av odlingsenheterna i Karlby, Hässlöfjärden/Degerösund och Hastersboda till odlingsenheten vid Klåvskär utan beslut om förbättringsoverskott då flyttningen inte bidrar till ökad övergödning i området.

Omstruktureringen får påbörjas i och med detta beslut och ska vara förverkligad senast till odlingssäsongen år 2010. ÅMHM beviljar övergångstid för denna omstrukturering, med motivering att detta besluts ikraftträdelse sker under påbörjad odlingssäsong. ÅF får därmed bedriva odlingsverksamhet vid Karlby och Hässlöfjärden/Degerösund enligt gällande miljötillstånd även under år 2009. Odlingsverksamheterna vid Karlby och Hässlöfjärden/Degerösund får tillsammans med Klåvskär inte överstiga detta besluts begränsningar gällande fosfor- och kväveinnehåll i fodret, enligt villkor 2. Verksamhet vid odlingsenheterna i Karlby, Hässlöfjärden/Degerösund och Hastersboda ska vara avslutade senast 31.03.2010.

ÅF får bedriva fiskodlingsverksamhet vid Klåvskär enligt villkor i tidigare gällande miljötillstånd under år 2009, men då utökad verksamhet inleds måste de odlingsenheter som omstruktureras och flyttas avslutas. Belastningen av övergödande ämnen från de fiskodlingar som ingår i omstruktureringen måste i enlighet med 5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen upphöra innan utökad fiskodlingsverksamhet kan inledas vid Klåvskärs odlingsplats. Då verksamhet flyttar och upphör på sin nuvarande plats, upphör enligt 21 § punkt b) miljöskyddslagen miljötillstånd att gälla, eftersom miljötillstånd och verksamhet är bundna till givna platser.

Enligt 3 § om krav på plats för fiskodling i nya landskapsförordningen (2007:57) om odling av regnbågslox och lax i havet (fiskodlingsförordningen) måste odlingsplatsen vara i sin helhet på minst 10 meter djup och utanför de områden som enligt förordningen är inre vatten med lägre vattenomsättning. Flyttning av ÅF:s inre och strandnära odlingsenheter till en odlingsplats med djup på minst 10 meter och högre vattenomsättning är förenligt med fiskodlingsförordningen. Vid högre

vattenomsättning blir belastningen av övergödande ämnen mer utspridd och den lokala påverkan mindre. Odlingsplatsen vid Klåvskär uppfyller kraven på odlingsplatsen enligt 3 § fiskodlingsförordningen.

Odlingsplatsens lämplighet

Enligt 4 kap. 6 § vattenlagen får vattenfarlig verksamhet endast utövas på plats eller platser där minsta möjliga olägenhet för vattenmiljön uppstår och där förutsättningarna finns eller kan skapas för det slags verksamhet som är i fråga, utan att oskäligt högre verksamhetskostnader uppstår till följd av platsvalet. ÅMHM konstaterar också att forskning visat att kuststräckor med goda förutsättningar för fiskodling vanligen har en hög vattenomsättning. Hög vattenomsättning medför att utspädningen är stor och att eventuella övergödningseffekter är svåra att mäta i odlingens närhet. Vid en bra lokalisering får man således små lokala effekter men ett generellt tillskott av närsalter till havet.

Odlingen som avses i ansökan är belägen centralt i Klåvskärsarkipelagen, i sydöstra delen av Föglö kommun. Området består av en grupp mindre spridda holmar i ett annars öppet hav. I alla riktningar från odlingen har man kontakt med öppet vatten och vattenomsättningen begränsas huvudsakligen, förutom av Klåvskär, av de närmaste och största holmarna med tillhörande skär. Öster om odlingen finns Kökarsfjärden och söder om finns Floskärsfjärden varefter följer Östersjöns hela vattenområde. Vattendjupet i närregionerna är i allmänhet mellan 13-14 meter. Norr om Klåvskär finns en 2,4 meter djup farled. Enligt mätningar av vattenströmmar, "Strömrosor beräknade för Ålands fiskodlingar" (A. Engqvist, A&I Engqvist Konsult HB, 2007), bedöms vattnets medelström vid Klåvskär vara hög och man kan därmed på goda grunder anta att vattenutbytet och genomströmningen är stor samt att spridningsmöjligheten av näringsämnen i vattnet därmed är mycket bra. För vattenområdet finns inte utfärdade kvalitetsnormer.

Enligt den schematiska utredningen "Förslag till det reviderade miljökontrollprogrammet för fiskodlingen på Åland" (Jukka Mehtonen, Husö biologiska station, 2000) över de åländska fiskodlingarnas instängdhet har vattenområdet vid Klåvskärs fiskodling beräknats ha en yta på 1,25 km² och en öppenhet på 1,7. Öppenheten har beräknats genom att dividera summan av tvärsnittsareorna i de sund som avgränsar vattenområdet med områdets area multiplicerat med hundra. Öppenheten avspeglar vattenutbytetiden och är ett mått på ett områdes känslighet för övergödning. Fiskodlingarna som ingick i studien hade öppenhetsvärden inom intervallet 0,1-3,0. Ett öppenhetsvärde på 1,7 uppfyller kraven enligt 3 § 2 mom. fiskodlingsförordningen och indikerar ett gott vattenutbyte.

Enligt sökanden är djupet vid odlingskassarna cirka 13-14 meter. Myndigheten konstaterar att odlingsplatsen uppfyller kraven om djup enligt 3 § 1 mom. fiskodlingsförordningen.

Området nyttjas enligt ansökan inte för annan närings- eller yrkesverksamhet och har inte heller någon speciell skyddsstatus. Under ärendets beredning och delgivning har inte heller några utlåtanden och yttranden inkommit som motsäger detta. Området i fråga är inom 2 km radie nästan helt obebyggt. På ett relativt kort avstånd från odlingen finns ett 2,4 m farled som trafikeras av landskapets färjtrafik samt fritidsbåtar. Sjötrafiken i vattenområdet kan därför antas vara livlig sommartid. För att i enlighet med de allmänna kravbestämmelserna i 2 kap. miljöskyddslagen undvika negativ miljöpåverkan och i enlighet med 4 kap. 4 § i vattenlagen måna om enskilda och allmänna intressen åläggs tillståndshavaren i enlighet med miljöskyddslagen 24 och 26 §§ nödvändiga villkor och föreskrifter om hänsyn till samfärdseln och att hantera ämnen och avfall på ett miljömässigt godtagbart sätt. Vissa uppgifter i verksamheten ska även journalföras för tillsynen och kontrollen av att villkoren i tillståndet iakttas.

Vattnets kvalitet

Enligt 1 kap. 1 § vattenlagen ska vatten och vattenområden inom landskapet användas på det sätt som bäst gagnar en uthållig utveckling. Ytvatten samt ekologiska förhållanden i saltsjön ska nyttjas, skyddas och vårdas så att en uthållig utveckling gagnas och så att där kan finnas sådana växt- och djursamhällen, som i huvudsak utgör naturliga inslag i dessa naturmiljöer.

Kontroll av odlingarnas miljöpåverkan sker inom ramen för det av Ålands landskapsregering godkända, gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993, vilket reviderats år 2002. ÅMHM delges kontinuerligt uppdaterad miljödata från fiskodlingens miljökontrollprogram.

Vattenkvalitetsanalyser utförs, sedan år 2002, två gånger vartannat år och undersökning av bottenfaunan görs vart tredje år. Enligt undersökningar av vattenkvaliteten och havsbottnens tillstånd som utförts åren 1996 - 2006 har odlingens inverkan på vattenmiljön vid Klåvskär mestadels varit lindriga, utom år 2002 och 2006 då inverkan var stor respektive måttlig. År 2003 och 2005 utfördes ingen provtagning på grund av ändringar i kontrollprogrammet.

I de senaste bottendjurundersökningarna bedöms botten sammantaget vara obetydligt påverkat.

Tabell 1. Odlingens inverkan på vattenkvaliteten

År	Inverkan på vattenkvalitet	Eutrofiklass	Användbarhetsklass	Bottenfauna
1996	ingen	något eutroft	god	
1997	lindriga	något eutroft	nöjaktiga	
1998	lindriga	något eutroft	nöjaktiga	
1999	ingen	något eutroft	god	
2000	lindriga	något eutroft	god	
2001	lindriga	något eutroft	god	litet förorenade
2002	stor	eutrof		obetydligt påverkat
2004	liten	mesotrof		obetydligt påverkat
2006	måttlig			

ÅMHM konstaterar utgående från ovanstående kontrollresultat att verksamheten, i den omfattning den bedrivits under föregående tillståndsperiod, medfört en viss negativ inverkan på vattenmiljön.

Verksamhetens belastning

Enligt 4 kap. 1 § vattenlagen ska vattenfarlig verksamhet utövas så att ändamålet med verksamheten nås med minsta skada och olägenhet utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att verksamheten omöjliggörs. Av förarbetena till vattenlagen framgår att övergödning är ett av de största vattenvårdsproblemen i saltsjön. Myndigheten konstaterar att fiskodling innebär ett nettotillskott av närsalter till vattnet. Även om fiskodlingens bidrag till Östersjöns totala övergödningssproblem är relativt litet, är det ur ett åländskt perspektiv det största enskilda bidraget. Myndigheten konstaterar med utgångspunkt i detta att det är skäligt att tillståndet omprövas med 5 års intervall och att begränsa fiskodlingsverksamhets belastning på vattenmiljön och i enlighet med vad som stadgas i 4 kap. 7 § vattenlagen.

Enligt 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen ska den som utövar eller ämnar utöva vattenfarlig verksamhet vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar samt iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan krävas för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvaliteten. Omfattningen av åliggande enligt 4 kap. 7 § 1 mom. ska bygga på tekniskt bästa möjliga lösning som är ekonomiskt möjlig för den typ av verksamhet som är ifråga. Myndigheten konstaterar att en minskning av belastningen från fiskodlingsverksamhet med dagens teknik i huvudsak kan uppnås genom att minska mängden genom fodret tillförda närsalter till vattnet. Hur stor belastningsminskningen kan bli begränsas dock av vilka krav på närsalter fisken har för bibehållen tillväxt och välmående, utfodringsteknik samt av de foder som finns tillgängliga på marknaden. Med beaktande av att odlingen medfört viss negativ inverkan på vattenmiljön har den totala mängd kväve och fosfor som fodret årligen får innehålla beräknats och justerats i enlighet med vad som nämns om specifik belastning i 4 § fiskodlingsförordningen och så att förutsättningar för tillstånd enligt 4 kap. 1, 2, 4, 7 §§ vattenlagen, 5 kap. 9 § vattenlagen ska föreligga. Den i havet utsläppta specifika belastningen får inte enligt fiskodlingsförordningen överskrida 6 gram fosfor och 50 gram kväve per kilogram producerad fisk.

ÅMHM bedömer, med beaktande av den inverkan odlingen haft på vattenmiljön att tillståndsvillkoren är ändamålsenliga för att uppnå tillräckligt miljöskydd enligt 4 kap. vattenlagen och för att bestämmelserna om vattenkvalitet i 5 kap. 9 § vattenlagen ska vara uppfyllda. Verksamheten skulle enligt myndighetens beräkningar leda till en sammantagen årlig teoretisk belastning på vattenmiljön om 2 777 kg fosfor och 22 756 kg kväve. Beräkningarna av belastningen har utgått från bedömningen att bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är tillämplig är en foderkoefficient (FK) på 1,15. Vid beräkningarna har myndigheten utgått från att fodret innehåller 0,85 % fosfor och 6,5 % kväve samt att fisken binder 0,4 % fosfor

och 2,75 % kväve. I bedömningen har såväl fiskens välmående, miljömässiga aspekter samt uppgifter i ansökan beaktats. Om tillståndshavaren odlar enligt ovanstående innebär det att denne enligt ÅMHM:s beräkningar kan odla cirka 480 ton.

Tabell 2. Myndighetens beräkningar av teoretisk och specifik belastning

	<i>Fosfor (kg)</i>	<i>Kväve (kg)</i>
Nya villkor för tillåtet närhaltsinnehåll i fodret	4700	36000
Tillåtet närhaltsinnehåll ger max. fodermängd	552941	553846
Fodermängd ger fisktillväxt (med FK 1,15)	480818	481605
Totala mängden näringsämnen som binds i fisken	1923	13244
<i>Teoretisk belastning</i>	<i>2777</i>	<i>22756</i>
<i>Specifik belastning</i>	<i>0,006</i>	<i>0,047</i>

ÅMHM konstaterar vidare att det foder som används vid fiskodling i Östersjön i huvudsak består av råvaror från fisk. Fiskodling innebär därmed en indirekt påverkan på ekosystemen, varför myndigheten anser att det är skäligt att sökanden, i enlighet med kravet i 7 § miljöskyddslagen ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och kravet i 4 § miljöskyddslagen på förebyggande av skada därav, så långt det är möjligt begära in uppgifter från leverantören om att fångst och tillverkning har skett enligt gällande lagar, överenskommelser och enligt miljömässigt godtagbara metoder och principer.

Sammanfattande motivering

ÅMHM konstaterar att kravet på sökandens rätt till det erforderliga vattenområdet är uppfyllt och att platsen som avses i ansökan lämpar sig för fiskodlingsverksamhet i den omfattning som anges i tillståndsvillkoren ovan. Vidare konstaterar myndigheten att ovan ställda villkor utgör ett sådant skydd att verksamheten ej står i strid med enskilda och allmänna intressen. Fiskodlingsverksamhet medför ett nettotillskott av närhalter till havet, men då miljötillståndet innehåller villkor för förebyggande av förorening och begränsning av fiskodlingsverksamhetens belastning, vilka ges med stöd av 24 och 26 §§ i miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, anser myndigheten att nyttan av att verksamheten får bedrivas på de avsedda platsen är betydlig i förhållande till den skada, men eller annan förlust av förmån som kan följa av att verksamheten tillåts. Villkoren har utformats i syfte att tillse att ändamålet med verksamheten nås med minsta olägenhet för miljön, utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs. Verksamhetsutövaren svarar enligt 7 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, oavsett givna villkor, för att miljöförorening förebyggs, undanröjs och begränsas och för att försämring av vattenkvaliteten förhindras, så även efter det att verksamheten avslutats i enlighet med vad som sägs i 34 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen.

Med ovanstående motiveringar finner ÅMHM grund för beviljande av tillstånd för fortsatt fiskodling vid Klåvskär, i Föglö kommun.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs inte någon avgift i enlighet med punkt 9.1 i avgiftstaxa 2009 för ÅMHM, fastställd av Ålands landskapsregering genom beslut nr 312 S10 /31.12.2008.

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Karta över odlingsplatsen
3. Besvärsanvisning

Detta beslut har upprättats i två likalydande exemplar. Ett exemplar sänds till sökanden med mottagningsbevis och ett arkiveras i ÅMHM:s ärendeakt.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,

Ordförande Ulrika Karlsson
Prövningsnämnden

Föredragande Ann-Sofi Wikingson
Vik. Miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ärende 2008-1392 (MPN-04-46), tillstånd för fortsatt och utökad fiskodling vid Klåvskär, Föglö, genom flyttning och sammanslagning av följande odlingsenheter:

- Karlby, Kökar (MPN-04-40) 2008-1403
- Hässlöfjärden/Degerösund (MPN-04-51) 2008-1400
- två tredjedelar av Hastersboda (MPN-01-71) 2008-1417

Bakgrund

Fiskodlingen vid Klåvskär, Föglö, fick miljötillstånd för fortsatt fiskodling 11.06.2002. Ålands Fiskförädling Ab (ÅF) inlämnade besvär till Ålands förvaltningsdomstol (ÅFD) och beslutet återförvisades till Ålands miljöprövningsnämnd 07.11.2003 för ny behandling angående utformandet av tillståndsvillkor för specifik belastning.

Fiskodlingen i Karlby, Kökar, fick avvecklingstillstånd 12.11.2002 (MPN-01-66). ÅF inlämnade besvär angående beslutet till ÅFD och kompletterade ärendet med en ny utredning om verksamhetens miljökonsekvenser. Beslutet återförvisades till Ålands miljöprövningsnämnd för ny behandling 25.11.2003.

Fiskodlingen i Hässlöfjärden /Degerösund, Föglö, fick miljötillstånd för fiskodling 22.12.1998 (ÅMN-31-98-54). Ålands landskapsstyrelse ändrade vid överprövning villkor 1 om fosfor- och kväveinnehåll i fodret. Besvär inlämnades till Högsta förvaltningsdomstol (HFD) och beslutet upphävdes då ej sakägare hörts vid överprövningen. Landskapsregeringens nya beslut var i enlighet med miljötillståndet ÅMN-31-98-54. Återigen inlämnades besvär angående beslutet till HFD. Detta besvär förkastades 16.08.2007. Miljötillstånd ÅMN-31-98-54 beviljat 22.12.1998 är därmed gällande.

Ansökan om fortsatt fiskodling i Hastersboda, Föglö inkom 14.12.2001. Ärendet kompletterades 29.12.2002 med en ansökan om att få flytta odlingsenheten i Hastersboda till en ny odlingsplats i nordöstra Föglöfjärden.

Alla fiskodlingar berörda i detta ärende fanns med i ÅF:s omstrukturering- och sammanslagningsansökan (MPN-01-64) 2008-1315, vilken inkom 15.10.2001. Ärendet har kompletterats flera gånger. Den slutgiltiga kompletteringen inkom 13.08.2008 och där framkom att ÅF vill flytta odlingsenheterna i Karlby, Kökar, Hässlöfjärden/Degerösund, Föglö och två tredjedelar av Hastersboda, Föglö till odlingsenheten vid Klåvskär, Föglö.

Ansökan kompletterades 22.04.2009 med en anhållan om att övergångsbestämmelser införs i beslutet samt en anhållan om verkställighetsbeslut även om beslutet inte vunnit laga kraft.

Ansökningarna har med anledning av 5 § landskapslag (2007:129) om införande av lagstiftningen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet överförts från Ålands miljöprövningsnämnd till ÅMHM 01.01.2008.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 23.3 - 13.4. 2009 på ÅMHM:s och Föglö kommuns anslagstavlor. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 23.3.2009. Vid delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Yttranden har inte inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHM har begärt och erhållit utlåtande enligt nedan:

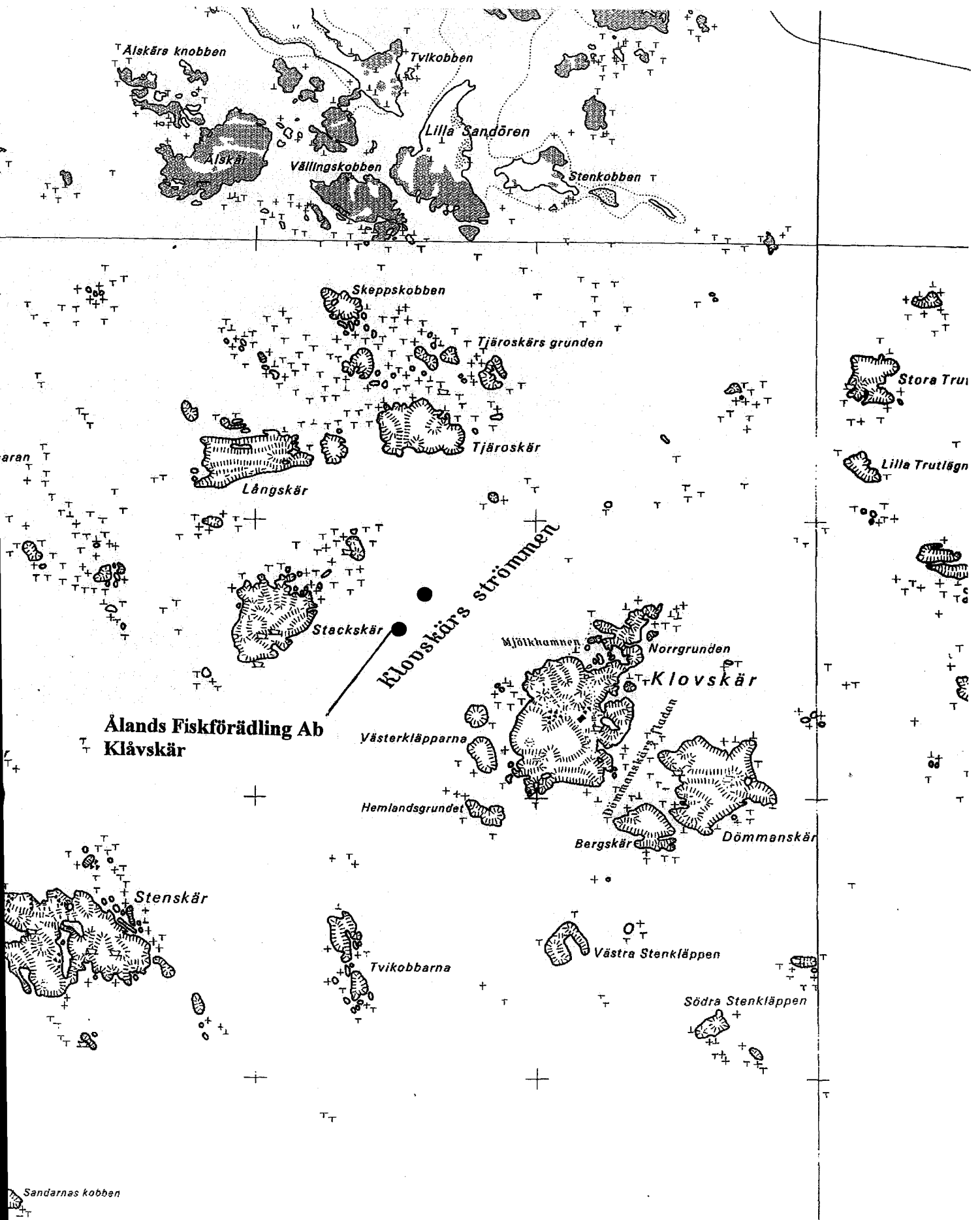
- Miljöbyrån, Fiskeribyrån och Museibyrån, Ålands landskapsregering, 30.06.2004
- Miljöbyrån, Ålands landskapsregering, 26.10.2007
- Föglö kommun, 02.10.2008

Bemötande

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden. Sökanden har inget att anföra med anledning av det som tillförts ärendet, enligt yttrande 27.04.2009.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt genom annons i tidningen Åland samt på Föglö kommuns och ÅMHM:s anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHM:s hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. Vid delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

BESVÄRSANVISNING

Besvärsmyndighet och besvärstid

Över Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet beslut kan besvär anföras hos Ålands förvaltningsdomstol. Besvär ska anföras inom 30 dagar från att beslutet delgivits. Då besvärstiden beräknas ska den dag då delgivning sker inte medräknas.

Besvärsskriftens innehåll och underskrift

Av besvärsskriften ska framgå:

- ändringssökandens namn, hemkommun, postadress och telefonnummer,
- vilket beslut besväret gäller,
- till vilka delar av beslutet ändring söks och vilka ändringar som yrkas,
- de grunder på vilka ändring yrkas.

Om det är en laglig representant eller ett ombud som för ändringssökandens talan, eller om besvärsskriften har uppgjorts av någon annan, ska också dennes namn och hemkommun uppges i besvärsskriften. Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden eller av dennes lagliga representant eller ombud.

Bilagor till besvärsskriften

Till besvärsskriften ska beslutet i original eller kopia bifogas. Dessutom ska de handlingar som ändringssökanden åberopar till stöd för sina yrkanden bifogas. Ombud ska bifoga en fullmakt till besvärsskriften om inte huvudmannen har befullmäktigat honom muntligen hos besvärsmyndigheten.

Besvärsskriften ska lämnas till:

Mottagare: Ålands förvaltningsdomstol
Postadress: Pb 31, AX-22101 Mariehamn
Besöksadress: Torggatan 16, Mariehamn
E-post: aland.fd@om.fi
Telefon: 010-3650265